

דש השקעות מוסדיים בע"מ

נוהל מערך אשראי לא סחיר, תהליך הערכת

חוב וטיפול בחובות בעייתיים

תוכן עניינים:

1. פרק א' – מבוא

- 1.1 כללי ;
- 1.2 מטרות ;
- 1.3 הגדרות ;
- 1.4 עדכון הנוהל.

2. פרק ב' – מערך האשראי הלא סחיר

- 2.1 מדיניות הדירקטוריון ;
- 2.2 מנהל מערך האשראי הלא סחיר אגב פעילות השקעות ;
- 2.3 יחידת ניהול וייזום אשראי לא סחיר אגב פעילות השקעות ;
- 2.4 יחידת הערכת סיכוני אשראי לא סחיר אגב פעילות השקעות ;
- 2.5 יחידת תפעול האשראי הלא סחיר אגב פעילות השקעות ;
- 2.6 ועדת אשראי ;
- 2.7 יחידת בקרת אשראי ;
- 2.8 ביקורת פנים ;

3. פרק ג' – העמדת אשראי לא סחיר אגב פעילות השקעות

- 3.1 גבולות חשיפה לאשראי ;
- 3.2 גבולות חשיפה מרביים ;
- 3.3 סוגי אשראי ;
- 3.4 תנאי האשראי הלא סחיר ;
- 3.5 בטחונות ;
- 3.6 קבלת דירוג האשראי ;
- 3.7 אישור מתן אשראי ;
- 3.8 העמדת אשראי לצדדים קשורים ;

4. פרק ד' - טיפול בחובות בעייתיים והסדרי חוב

- 4.1. מסגרת כללית של הדירקטוריון להיערכות, זיהוי וטיפול בחובות בעייתיים - המלצה ;
- 4.2. תשתית מקצועית להערכת מצב חוב ;
- 4.3. דרכי מעקב שוטף אחר מצב הלווה ומצב החוב ;
- 4.4. הערכת סיכוני חוב ;
- 4.5. נסיבות מיוחדות המחייבות תהליך הערכת חוב של כלל החוב ;
- 4.6. איתור חובות בעייתיים ;
- 4.7. עדכון הערכת מצב החוב ;
- 4.8. סיווג חובות כחובות בעייתיים ;
- 4.9. דוחות מעקב על מצב החוב ;
- 4.10. פעולות לגביית חוב בעייתי ;
- 4.11. עקרונות לאישור הסדרי חוב ;
- 4.12. המלצת פורום חוב ;
- 4.13. מידע פנים ;
- 4.14. סמכויות אישור הסדרי חוב ;
- 4.15. מימון הסדרי חוב ונקיטת אמצעים ;
- 4.16. תיעוד ;

פרק א' - מבוא

1. כללי

- 1.1. לקוחות דש השקעות מוסדיים חשופים לסיכוני אשראי הטבועים בניהול ההשקעות, לרבות בגין העמדת אשראי, בין אם הוא אשראי סחיר ובין אם הוא אשראי לא סחיר.
- 1.2. קיימת חשיבות בהבטחת איכות האשראי (סחיר ולא סחיר) של הלקוחות, אגב פעילות ההשקעות שלהם.

2. מטרות

- 2.1. הקמת תשתית תמיכה לטיפול בהעמדת אשראי לא סחיר, הערכת הסיכונים הטבועים בו והדרכים לזיהוי ואיתור חובות בעייתיים.
- 2.2. הבטחת תמיכה ניהולית ומקצועית, בכל הקשור להעמדת אשראי לא סחיר וניהולו בתחומים הקשורים למנהל ההשקעות.
- 2.3. עידוד הלקוחות לפעילות אקטיבית, ככל שהדבר יתאפשר, לגביית חובות, במקרים בהם קיים חשש לקבלת החזר החוב, או שהחוב לא הוחזר בפועל.
- 2.4. הגדרת מסגרת להיערכות לצורך מעקב ובקרה שוטפים אחר חוב הלקוח שבניהולה, לצורך גיבוש המלצה בדבר אמצעים שהלקוח ינקוט לצורך גביית החוב, לצורך השתתפות בהליך של הסדר חוב ולקבוע את הגורמים האחראים לביצוע הפעולות.

3. הגדרות

"אשראי לא סחיר אגב פעילות השקעות" - השקעה למעט אשראי סחיר, אשר יש בה חשיפה של הגוף המוסדי, במישרין או בעקיפין, לעמידתו של בעל חוב בהתחייבויותיו, לרבות, העמדת הלוואה, רכישת הלוואה, השקעה באגרת חוב, השאלת נייר-ערך, מימון פרויקטים, עסקה בנגזרים ועסקה עתידית.

"אשראי מוחרג" – כל אחד מאלה:

- פיקדון בבנק ופיקדון בחשכ"ל ;
- נייר ערך ממשלתי ונייר ערך שהונפק על ידי בנק ישראל ;
- נייר ערך שהונפק על ידי מדינת חוץ מאושרת ;
- השאלת נייר ערך לחבר בורסה או לבנק ;
- עסקה שהצד הנגדי לה הוא "צד נגדי מרכזי" (CCP - Central Counter Party), חבר בורסה, בנק או מבטח, אלא אם יש בה חשיפה של הגוף המוסדי, במישרין או בעקיפין, לעמידתו בהתחייבויותיו של בעל חוב אחר שאינו מדינת ישראל, בנק ישראל או מדינת חוץ מאושרת ;

- סכומים שניתן להיפרע מהם באופן מיידי, אם הלווה אינו עומד בתנאי החבות, המובטחים בהתחייבות בלתי חוזרת ובלתי מותנית לשיפוי על ידי בנק, חברת ביטוח, בנק ישראל, מדינת ישראל או מדינת חוץ מאושרת.
- "**אשראי סחיר**" - השקעה בנכס הרשום למסחר בבורסה, בורסת חוץ או שוק מוסדר, אשר יש בה חשיפה של הגוף המוסדי לעמידתו של בעל חוב בהתחייבויותיו.
- "**דש מוסדיים**" או "**החברה**" או – דש השקעות מוסדיים בע"מ;
- "**דש**" או "**דש ני"ע**" – דש ניירות ערך והשקעות בע"מ ו/או החברות הבנות;
- "**הממונה**" – הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.
- "**הסדר חוב**" – הסדר שלפיו בעל חוב או קבוצת בעלי חוב מסכימים עם הלווה על תנאים שונים מהתנאים שנקבעו במועד מתן ההלוואה או במועד ההנפקה, לפי העניין;
- "**הפרדה**" - הפרדה מבנית מבחינת תחומי הפעילות ומבחינת כוח אדם וכיוצא באלה, כך שלא תהיה השפעה על שיקול הדעת בהחלטות של גורמים שיש להפריד ביניהם.
- "**ועדת אשראי**" - ועדה שמונתה על ידי וועדת ההשקעות של הלקוח, ואשר תהיה אחראית על אישור מראש של העמדת אשראי אגב פעילות השקעות, בהתאם למדרג סמכויות שייקבע.
- "**ועדת השקעות**" – ועדת ההשקעות המכהנת של הלקוח.
- "**חברה מדרגת**" - חברת דירוג אשראי שאושרה על ידי המפקח בחוזר ביטוח 2004/9.
- "**חוב**" – אשראי אגב פעילות השקעות למעט אשראי מוחרג ולמעט חוב שהונפק מחוץ לישראל;
- "**חוב בהשגחה מיוחדת**" – חוב שלאור הערכת מצבו הפיננסי של הלווה רואה הגוף המוסדי צורך להגביר את אמצעי המעקב והפיקוח לגביו;
- "**חוב בעייתי**" – חוב בהשגחה מיוחדת, חוב מסופק או חוב בפיגור לרבות חוב שנקבע לגביו הסדר חוב;
- "**חוב בפיגור**" – סך כל החוב, אם לא נפרע, כולו או חלקו במועד שנקבע לפירעון אותו חלק לפי תנאי ההסכם ולגבי חוב לא סחיר בתוך 30 ימים מהמועד האמור;
- "**חוב מסופק**" – חוב או חלק ממנו שהסיכויים לגבותו נמוכים;
- "**חוזר האשראי**" – חוזר גופים מוסדיים 2007-9-15, ניהול סיכוני אשראי אגב פעילות השקעות.
- "**חוזר אשראי לא סחיר**" – חוזר גופים מוסדיים 2007-9-16, העמדת אשראי לא סחיר על ידי גופים מוסדיים – תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית.
- "**חשיפה כוללת לבעל חוב**" - חשיפת הלקוח, במישרין או בעקיפין, לעמידתו של בעל חוב בהתחייבויותיו בשל אשראי אגב פעילות השקעות, וכן חשיפה של הלקוח בשל השקעה בהון המניות של בעל החוב.
- "**ייוזם אשראי לא סחיר**" - בניית עסקת אשראי לא סחיר, למעט הקצאת האשראי בפועל.
- "**לווה**" - אדם בעל חבות, לרבות בן-זוג, וכן מספר לוויים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות.
- "**לקוח**" – קופת גמל המקבלת שירותי ניהול השקעות וטיפול בנושא אשראי מאת דש מוסדיים.

"מנהל מערך האשראי הלא סחיר" – מנהל מערך האשראי הלא סחיר אגב פעילות השקעות שהחברה מינתה למתן שירות לצורך יישום חוזר גופים מוסדיים 2007-9-16 של אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.

"מערך האשראי" - יחידת ניהול האשראי הלא סחיר ויחידת הערכת סיכוני האשראי הלא סחיר.

"סמנכ"ל ההשקעות" – סמנכ"ל ההשקעות של החברה.

"פיקדון" – סכום כסף המופקד אצל מבטח, מבטח משנה, חבר בורסה או בנק.

"קבוצת לוויים" - כל אחד מאלה:

1. הלווה יחד עם אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידם;

2. לוויים שמתקיים בהם אחד מאלה:

○ אחד מהם לפחות ערב לחלק מהותי מחבות הלווה האחר;

○ אחד מהם לפחות ערב בערבות בלתי מוגבלת בסכום, להבטחת חבות לווה אחר;

○ חבות כל אחד מהם לחברה עולה על 5% מההון העצמי שלו וקיימת ביניהם תלות מסחרית מהותית שאינה מוגבלת לזמן קצר, לרבות על ידי הבטחת זכויות;

3. כל מי שהמפקח על הביטוח קבע אותו כחלק מקבוצה, למעט מי שהמפקח גרע אותו ממנה.

"תקנות מס הכנסה" – תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), תשכ"ד – 1964.

4. עדכון הנוהל

נוהל זה יעודכן על ידי סמנכ"ל ההשקעות של החברה או מי מטעמו ו/או המחלקה המשפטית, מעת לעת, על פי הצורך, בהתאם לשינויים בהוראות הדין ו/או בפרסומים מטעם הממונה בעניין. עדכון מהותי בהוראות נוהל זה יובא לאישור החברה – על פי הצורך.

פרק ב' - מערך האשראי הלא סחיר

1. מדיניות החברה

לחברה מנהל מערך אשראי לא סחיר המתבסס על הידע המקצועי של דש המהווה תשתית מקצועית תומכת לביצוע עסקאות באשראי לא סחיר אגב פעילות השקעות.

להלן עקרונות התשתית המקצועית לצורך ביצוע עסקאות באשראי לא סחיר אגב פעילות

השקעות:

- 1.1. קיום הפרדה מבנית – תהיה הפרדה מבנית בין הגורמים השונים העוסקים באשראי לא סחיר אגב פעילות השקעות, על פי הצורך, וזאת כדי למנוע, עד כמה שניתן, ניגודי עניינים בהעמדת אשראי לא סחיר אגב פעילות השקעות. לצורך כך, הגופים אשר נוטלים חלק במערך האשראי הלא סחיר הם ועדת השקעות (על פי הצורך); ועדת האשראי (על פי הצורך); מנהל מערך אשראי לא סחיר; יחידת הערכת סיכוני אשראי לא סחיר; יחידת תפעול אשראי לא סחיר; יחידת בקרת אשראי לא סחיר. בנוסף, מבקר הפנים של הלקוח יבצע ביקורת על פי הוראות הדין.
- 1.2. הישענות על מומחיות מקצועית בתחום האשראי הלא סחיר אגב פעילות השקעות, כמפורט בנוהל זה;
- 1.3. שימוש בכלים מקצועיים לצורך הבטחת איכות הערכת האשראי, כמפורט בנוהל זה;
- 1.4. מערך האשראי הלא סחיר ינוהל על ידי גורם מקצועי בעל מומחיות וניסיון מוכחים בתחום האשראי.

2. מנהל מערך אשראי לא סחיר

- 2.1. לחברה יהיה מנהל מערך אשראי לא סחיר.
- 2.2. מנהל מערך אשראי לא סחיר יהיה בעל מומחיות וניסיון מוכחים בתחום האשראי והוא יהיה אחראי, בין השאר, על אימוץ נהלים להעמדת האשראי לא סחיר וניהול האשראי הלא סחיר וזאת בכפוף למדיניות שאומצה על ידי החברה.

2.3. דיווחי מנהל מערך האשראי הלא סחיר

2.3.1. ועדת האשראי

2.3.1.1. מנהל מערך האשראי הלא סחיר יעביר דיווח תקופתי, לפחות אחת לרבעון, לוועדת האשראי. הדיווח יכלול לפחות את הנושאים הבאים:

- הרכב האשראי;
- היקף החשיפה ללווה בודד;
- היקף החשיפה לקבוצת לווים;
- היקף החשיפה לענפי משק ומגזרים;
- היקף חשיפה ללווים עם קשרים פיננסיים;

- היקף החשיפה הגיאוגרפית;
- טיפול בביטחונות.

2.3.2. ועדת השקעות

2.3.2.1. מדי רבעון, תקיים ועדת ההשקעות דיון בחשיפה לאשראי אגב פעילות השקעות, כולל החשיפה לסיכונים השונים כגון: לוויים, ענפים ומגזרים ובהתאמת התשואה לסיכון הגלום.

3. יחידת ניהול ויזום אשראי לא סחיר אגב פעילות השקעה

היחידה של דש תהווה תשתית מקצועית עבור מנהל מערך האשראי הלא סחיר לייזום עסקאות אשראי לא סחיר אגב פעילות השקעות (בניית עסקאות אשראי לא סחיר למעט הקצאת האשראי בפועל).

3.1. להלן הכללים לתמחור אשראי לא סחיר אגב פעילות השקעות. בין היתר, יילקחו

בחשבון על ידי יחידת ויזום האשראי הקריטריונים הבאים:

- 3.1.1. דירוג הסיכון כפי שמפורט בסעיף 4.5.1, בפרק זה, להלן.
 - 3.1.2. הפרמיה העודפת (או החסרה) בהשוואה לתשואה לפדיון של נכס חסר סיכון (אגרות חוב ממשלתיות עם משך חיים ממוצע דומה);
 - 3.1.3. התשואה לפדיון של אגרות חוב סחירות של לוויים מאותו ענף;
 - 3.1.4. בסיס ההצמדה של האשראי הלא סחיר;
 - 3.1.5. לוח סילוקין של האשראי הלא סחיר;
 - 3.1.6. סוגי וטיב הביטחונות.
- 3.2. עסקה המובאת לאישור תתייחס, בין היתר ועל פי העניין, לקריטריונים דלעיל, באופן פרטני.

4. יחידת הערכת סיכוני אשראי לא סחיר אגב פעילות השקעות

4.1. יחידת הערכת סיכוני האשראי הלא סחיר של דש היא יחידה חיצונית למערך ההשקעות של החברה, אין לה קשר לייזום עסקאות אשראי והיא כפופה באופן ישיר למנכ"ל דש (יצוין, כי יחידה זו נותנת שירותים לגופים נוספים בקבוצת דש איפקס הולדינגס בע"מ).

4.2. היחידה איננה מתוגמלת או מתומרצת במישרין או בעקיפין כתוצאה מהעמדת האשראי אותו דרגה או העריכה.

4.3. תפקידיה של יחידת הערכת וסיכוני אשראי לא סחיר:

- 4.3.1. פיתוח ותחזוקת מודל דירוג פנימי אשר יאפשר לייחס לכל לווה הסתברות לחדלות פירעון ולכל העמדת אשראי ספציפית הערכה לגבי ההפסד הצפוי בהינתן חדלות פירעון, ככל שיתאפשר;
- 4.3.2. קיום הליך להערכת האיכות, הדיוק ועקביות רכיבי הסיכון;

- 4.3.3. עדכון מודל הדירוג הפנימי באופן שוטף. במידה ולא בוצע עדכון, תבוצע בדיקה אחת לשנה ;
- 4.3.4. תיעוד השינויים במודל הדירוג הפנימי ;
- 4.3.5. דירוג אשראי לא סחיר במועד מתן האשראי ובמשך חיי האשראי (על פי סעיף 4.5.1 להלן) ;
- 4.3.6. זיהוי בעיות באשראים והמלצה לגבי סיווגם ואופן הטיפול בהם ;
- 4.4. מודל דירוג פנימי**
- 4.4.1. היחידה להערכת סיכוני אשראי לא סחיר תפעל באמצעות מודל דירוג פנימי שיאושר על ידי משרד האוצר.
- 4.4.2. **מודל הדירוג** יאפשר לייחס לכל לווה הסתברות לחדלות פירעון (PD-) Probability of Default, ולכל העמדת אשראי ספציפית, הערכה לגבי ההפסדים הצפויים בהינתן חדלות פירעון (LGD-Lost Given Default), ככל שיתאפשר.
- 4.4.3. עדכונים שוטפים של מודל הדירוג יבוצעו על ידי היחידה להערכת סיכוני אשראי לא סחיר, ידווחו לסמנכ"ל השקעות ובקר האשראי, תוך עדכון מנהל מערך האשראי הלא סחיר, ויתועדו ביחידה להערכת סיכוני אשראי לא סחיר.
- 4.5. הערכת סיכוני אשראי**
- 4.5.1. יחידת הערכת סיכוני אשראי תבצע באופן שוטף הערכה של סיכוני האשראי בתיק ההשקעות של הלקוחות בתיאום מנהלתי עם מנהל מערך האשראי.
- 4.5.2. העמדת אשראי - מערך ייזום אשראי לא סחיר יעביר ליחידת הערכת סיכוני אשראי לא סחיר כל עסקת אשראי לא סחיר שאינו מוחרג לביצוע אחת מהפעולות הבאות :
- 4.5.2.1. בדיקה עצמאית משלימה להערכת הסיכון הטבוע בהעמדת האשראי שדורג על ידי חברה מדרגת.
- 4.5.2.2. ביצוע דירוג במודל הדירוג הפנימי.
- 4.5.3. יחידת הערכת סיכוני אשראי לא סחיר תעביר ליחידת ייזום האשראי הלא סחיר ולמנהל מערך האשראי הלא סחיר את מסקנותיה ותוצאות הליך הבדיקה העצמית או הדירוג, לפי העניין.
- 4.6. זיהוי קשרים פיננסיים בין לווים**
- 4.6.1. כחלק מהערכת סיכוני אשראי תפעל היחידה להערכת סיכוני אשראי לא סחיר לזיהוי קשרים פיננסיים מהותיים בין לווים, ובין השאר :
- קשרי בעלות ;
 - מימון משותף ;
 - פעילות עסקית משותפת.

4.6.2. קיומם של קשרים פיננסיים מהותיים יובא לידיעת הגורם המאשר את העסקה, טרם אישורה.

4.7. זיהוי חשיפה עקב אי-שמירת הלווה על חוקים ותקנות

4.7.1. היחידה להערכת סיכוני אשראי לא סחיר תתייחס בדירוגים המבוצעים על ידה לאי שמירה של הלווה על חוקים ותקנות ובכלל זה בתחום הגנת הסביבה, בהתבסס על המידע שפורסם בדוחות הכספיים של הלווה.

4.8. בקרה ודיווח

4.8.1. מנגנוני הבקרה על הערכת סיכוני האשראי יכללו, בין היתר:

- 4.8.1.1. בחינת איכות תהליך הדירוג הפנימי.
- 4.8.1.2. בחינת מהימנות מודל הדירוג הפנימי, לרבות על ידי בחינת העקרונות וההגדרות שעליהם מושתת המודל ובחינת עדכוני המודל.
- 4.8.1.3. בחינת אופן יישומו של מודל הדירוג, לרבות בחינת מהימנות הנתונים העובדתיים עליהם מתבסס דירוג מדגם של אשראים.
- 4.8.1.4. בחינת כל מקרי חדלות הפירעון לגבי אשראי שהעמיד הגוף המוסדי בהתאם לרמות הדירוג השונות.

5. יחידת תפעול האשראי הלא סחיר

להלן תפקידי יחידת תפעול האשראי של הלקוח

5.1. מערך אחורי

- 5.1.1. תנהל רישום של כל האשראי הלא סחיר שאינו מוחרג בתיק הלקוח ושל כל לוחות הסילוקין הנובעים מהסכמי ההלוואות בגין אשראי זה.
- 5.1.2. תוודא ששערוך האשראי הלא סחיר בוצע בהתאם להוראות הדין.

5.2. גביית אשראי

- 5.2.1. תוודא סילוק התשלומים לפי הסכמי האשראי במועדם.
- 5.2.2. תזכה את חשבונות הקופות המלוות על פי חלקן בהלוואה.
- 5.2.3. תדווח למנהל מערך האשראי הלא סחיר מיידית על כל מקרה של אי תשלום קרן ו/או תשלום ריבית או כל חיוב אחר הנדרש על פי הסכם ההלוואה או הנדרש על פי הסכם אחר עם הלווה.

5.3. בטחונות

5.3.1. טיפול בבטיחונות יכלול בין היתר את השלבים הבאים:

- 5.3.1.1. קבלת הבטיחונות ותיעוד;
- 5.3.1.2. הערכה, בדיקה ורענון הערכות שווי הבטיחונות (ערבויות אישיות לא יחושבו כבטוחה לצורך אמידת היקף החשיפה הכוללת לבעל חוב, ושוויים למימוש ישוערך כאפס);
- 5.3.1.3. מידע שגרתית על שעבודים שוטפים;

- 5.3.2. מעקב אחר רישום בטחונות וביצוע השעבודים, בהתאם להסכמי ההלוואה :
- 5.3.2.1. הפקדת בטוחות כספיות בחשבון נאמנות, בהתאם להסכמי ההלוואה.
- 5.3.2.2. רישום שיעבוד של הבטוחות המטריאליות שנקבעו בהסכמי הלוואה ורישום השעבוד ברשם החברות.
- 5.3.2.3. בביצוע שעבודי רכב וציוד, תוודא יחידת התפעול הסבת זכויות הביטוח בגינם לטובת הקופות המלוות.
- 5.3.2.4. בביצוע שיעבוד על נכסי מקרקעין, תוודא יחידת התפעול רישום בטאבו.
- 5.3.2.5. בביצוע שיעבוד צף על נכסי החברה, תוודא יחידת התפעול רישום השעבוד ברשם החברות.
- 5.3.3. בהנפקות פרטיות שבהן מונה נאמן תוודא יחידת תפעול האשראי הלא סחיר, ככל שניתן, קבלת העתקים מהנאמן מכל מסמכי השעבוד, לחילופין תקבל מהנאמן מכתב המאשר את ביצוע רישום הבטוחות.
- 5.3.4. יחידת תפעול האשראי הלא סחיר תתעד את האסמכתאות לרישום הביטחונות יחד עם הסכמי ההלוואה.
- 5.4. **מעקב שוטף אחר ביטחונות, יחסים פיננסיים והתניות**
- המעקב השוטף אחר בטחונות יבוצע על ידי יחידת תפעול האשראי הלא סחיר של הלקוח תוך תיאום הפעילות על ידי מנהל מערך האשראי הלא סחיר ותמיכה מקצועית של יחידת התפעול של דש.
- 5.4.1. **הנפקות פרטיות שבהן מונה נאמן**
- 5.4.1.1. אחת לרבעון, יחידת תפעול האשראי הלא סחיר תדאג לקבל מהנאמן הערכה ואישור של בטוחות, בקרה שוטפת על איכות הבטוחות והערכות עדכניות של ערכן. לחילופין, תקבל לידיה מהנאמן אישור בכתב לביצוע הפעולות והמצאות החומר בידיו.
- 5.4.1.2. כמו כן, יתבקש הנאמן לספק מידע אודות עמידת הלווה ביחסים הפיננסיים שנקבעו לו ובהתניות שנקבעו בהסכמי ההלוואה.
- 5.4.2. **אשראי דו-צדדי או אשראי כחלק מקונסורציום מלווים**
- 5.4.2.1. אחת לרבעון, תערוך יחידת תפעול האשראי הלא סחיר דיווח מרוכז של מצב הביטחונות שנתקבלו ושוויים כדלהלן :
- **כלי-רכב** – פירוט כלי הרכב המשועבדים ושוויים.
 - **ציוד** – פירוט הציוד המשועבד ושווייו.
 - **שיעבוד מקרקעין** – פירוט המקרקעין המשועבד ושווי מקרקעין.

- **שיעבוד שוטף כללי** – פירוט שווי הרכוש השוטף והתחייבויות השוטפות על פי הדוחות הכספיים הרבעוניים האחרונים.
 - 5.4.2.2. אחת לשנה, תוודא קבלת אישור על המצב הביטוחי של נכסים ששועבדו, כולל בחינה האם הוסבו זכויות הביטוח לטובת הגופים המלווים.
 - 5.4.3. **מעקב אחר התחייבויות לווים לעמידה בקובננטים**
בגין הלוואות שבגינן נתקבלו התחייבויות החברות הלוות לעמידה בקובננטים פיננסיים, תוודא יחידת התפעול, אחת לרבעון, עמידה בקובננטים בהתבסס על הדוחות הכספיים הרבעוניים האחרונים, או על דיווחי הנאמן.
 - 5.4.4. **חישוב ערך מימוש של בטחונות**
בדיווחי היחידה, יחושב ערך הביטחונות למימוש תוך שימוש במקדמי ביטחון, על פי העניין.
- 5.5. **דוחות חשיפה**
 - לפחות אחת לרבעון, תעמיד יחידת התפעול מערכת דיווחים למנהל מערך האשראי הלא סחיר, ועדת אשראי ולבקר האשראי :
 - 5.5.1. דו"ח חשיפה לסוגי נכסים ;
 - 5.5.2. דו"ח חשיפה למנפיק בודד ;
 - 5.5.3. דו"ח חשיפה ענפי ;
 - 5.5.4. דוח חשיפה לסיכוני מח"מ ;
 - 5.5.5. דו"ח חשיפה לדירוגי סיכון ;
 - 5.5.6. דו"ח חשיפה לקבוצת לווים ;
 - 5.5.7. דו"ח חשיפה גיאוגרפית ;
- 5.6. **תיעוד, בקרה ודיווח**
 - 5.6.1. יחידת התפעול תתעד את מסמכי האשראי הלא סחיר, לרבות הסכם ההלוואה, שטר הנאמנות ותנאים מסחריים וכל מסמך רלוונטי אחר.
 - 5.6.2. יחידת התפעול תדווח מיידית למנהל מערך האשראי הלא סחיר על כל חוסר בין הביטחונות בפועל לבין הביטחונות שנקבעו בהסכמי הלוואות.
 - 5.6.3. אחת לרבעון, תבצע יחידת תפעול האשראי רישום עדכני של יתרות האשראי, הביטחונות שנתקבלו בגינם, ושווים העדכני למימוש. תעמיד מערכת דיווח למנהל מערך האשראי הלא סחיר ולבקר האשראי.

6. **ועדת האשראי**

המלצה

- 6.1. חברי ועדת האשראי ימונו על ידי ועדת ההשקעות ומינויים יאושר על ידי הדירקטוריון.
- 6.2. ועדת האשראי תהיה כפופה לוועדת ההשקעות.

- 6.3. חבר בועדת אשראי יהיה מי שהינו בעל מומחיות וניסיון מוכחים בתחום האשראי. בועדת אשראי לא יכהן מי שעוסק בניהול השקעות, או בהעמדת אשראי של החברה.
- 6.4. בועדת האשראי יכהנו לפחות שני חברים שיש להם כשירות של דירקטורים חיצוניים.
- 6.5. שיעורם של חברי ועדת אשראי בועדת השקעות לא יעלה על שליש ממספר חברי ועדת השקעות.

6.6. תפקידי וסמכויות ועדת האשראי

- 6.6.1. ועדת האשראי תמליץ לוועדת ההשקעות. עם כניסת תקנות בנושא לתוקף לוועדת האשראי יוקנו הסמכויות בהתאם להוראות הדין. להמליץ מראש על כל העמדת אשראי לא סחיר כמפורט בסעיף 6.3 בפרק ג' להלן.
- 6.6.2. לקבל דיווחים רבעוניים ממערך האשראי הלא סחיר אודות סך החוב של החברה, ובמידת הצורך לקיים דיון לגבי אשראים ספציפיים.
- 6.6.3. לטפל ולאשר בכל הנושאים הקשורים להשתתפות ואישור בתהליך הערכת חוב והסדרי חוב כמפורט בנוהל זה להלן.
- 6.6.4. לתפקידים נוספים של ועדת אשראי ראה פרק ד' להלן.

6.7. כינוס ישיבות ועדת אשראי

- 6.7.1. ישיבות ועדת אשראי תתקיימנה על פי הצורך, אך לכל הפחות אחת לרבעון, כאשר מניין חוקי לישיבות הועדה הוא רוב החברים בה.
- 6.7.2. על כינוס וניהול ישיבות ועדת אשראי יחולו, בשינויים המחויבים, הנהלים לגבי כינוס ישיבות ועדות דירקטוריון.

7. יחידת בקרת אשראי

- 7.1. יחידת בקרת האשראי של דש היא יחידה חיצונית למערך ההשקעות של החברה, אין לה קשר לייזום עסקאות אשראי והיא כפופה באופן ישיר למנכ"ל דש (יצוין, כי יחידה זו נותנת שירותים לגופים נוספים בקבוצת דש איפקס הולדינגס בע"מ).
- 7.2. היחידה מבצעת בקרה ופיקוח שוטפים על תהליכי ניהול האשראי הלא סחיר.
- 7.3. בקרת האשראי תכלול בין היתר ביצוע של הפעולות הבאות:
 - 7.3.1. פיקוח על מגבלות החשיפה ללווה בודד, לקבוצת לוויים, לענפי משק ולאזור גיאוגרפי – **רבעוני**.
 - 7.3.2. בקרת אשראי לא סחיר שוטפת.
 - 7.3.3. בחינת איכות תהליך הדירוג הפנימי – **אחת לשנה**.
 - 7.3.4. בחינת מהימנות מודל הדירוג הפנימי, לרבות על ידי בחינת העקרונות וההגדרות שעליהם מושגת המודל ובחינת עדכוני המודל – **אחת לשנה**.
 - 7.3.5. בחינת אופן יישומו של מודל הדירוג, לרבות בחינת מהימנות הנתונים העובדתיים עליהם מתבסס דירוג מדגם של אשראים – **אחת לשנה**.
 - 7.3.6. בחינת כל מקרי חדלות פירעון לגבי אשראי שהועמד בהתאם לרמות הדירוג השונות – **אחת לרבעון**.

- 7.3.7. כל המקרים המנויים לעיל בשינויים המתחייבים לגבי מקרים בהם אין הסתמכות על מודל דירוג פנימי.
- 7.4. **במסגרת תהליך הבקרה יוגשו לדירקטוריון הלקוח, דיווחים שוטפים על ידי יחידת בקרת האשראי ומבקר הלקוח, לפי העניין, בין היתר לגבי התנהלותם של הנושאים הבאים ובתדירות המצוינת ליד כל נושא:**
- 7.4.1. **דיווח** על כל חריגה מהמדיניות שקבע הדירקטוריון - **מיידי**.
- 7.4.2. **דיווח** על יישום המדיניות ביחס לניהול סיכוני אשראי - **רבעוני**.
- 7.4.3. **דיווח** על ליקויים שנמצאו ועל יישום תהליך תיקון הליקויים - **רבעוני**.
- 7.4.4. **דיווח**, ככל שניתן, בדבר נכונות התחזיות לגבי הערכת יכולת החזר וחוסנם הפיננסי של הלווים - **רבעוני**.
- 7.4.5. **דיווח** לגבי הערכת שיעור ההפסד בפועל לעסקאות אשראי לא סחיר, בהתייחס לכל רמות דירוג במודל הדירוג הפנימי - **רבעוני**.
- 7.4.6. **דיווח** על החובות הבעייתיים או המצויים בהשגחה מיוחדת, וכן לגבי דרך הטיפול בהם - **רבעוני**.
- 7.4.7. **דיווח** על היקפי החשיפות לפי פירוט של סוגי האשראים ולפי פירוט של סוגי החשיפה המצוינים - **רבעוני**.
- 7.5. **קווים מנחים לביצוע בקרת האשראי**
- 7.5.1. ביצוע הבקרה יהיה ללא מעורבות של עורך הבקרה בתהליך קבלת ההחלטות על מתן האשראי.
- 7.5.2. **תכנית עבודה**
- 7.5.2.1. בקר האשראי יפעל בהתאם להוראות נוהל זה.
- 7.5.2.2. בנוסף, בקר האשראי יבצע בדיקות מיוחדות, על פי החלטתו או לבקשת אורגן אחר בחברה, אד-הוק של כל לווה אשר הוגדר במהלך השנה כבעייתי.
- 7.5.2.3. בקר האשראי יופעל על ידי ועדת אשראי, לפי בקשתה, לבדיקות ספציפיות.
- 7.5.3. **ביצוע בקרת אשראי**
- במסגרת בקרת האשראי יבוצעו על ידי יחידת בקרת האשראי ומבקר הלקוח, לפי העניין, בין השאר, הבדיקות הבאות:
- 7.5.3.1. **המלצות וועדת אשראי** - בדיקת בקשות האשראי, פרוטוקולים של וועדת אשראי והתאמת האשראי שבוצע לאשראי שאושר.
- 7.5.3.2. **מערכת ההסכמים עם הלווה** - התאמת תנאי האשראי לאישור האורגן המוסמך.
- 7.5.3.3. **בדיקת קיום חריגות** ממגבלות החשיפות שאושרו על ידי הדירקטוריון וכן קיום חריגות מהוראות הדין.
- 7.5.3.4. **מידע פיננסי על הלווה** - בדיקת נתונים פיננסיים מתוך הדוחות

הכספיים של הלווה.

- 7.5.3.5. בדיקת הביטחונות - בדיקת הביטחונות מן ההיבט של קיומם ותקינותם של מסמכי השעבוד, ומן ההיבט של שווים למימוש.
- 7.5.3.6. חשיפה לסיכון - הערכת החשיפה של תיק הלקוח לסיכון אשראי על פי היחס בין יתרת האשראי לביטחונות שנתקבלו.
- 7.5.3.7. מהימנות דירוג – התייחסות למודל הדירוג ומהימנות הדירוג.
- 7.5.4. בחינת מקרי חדלות פירעון לגבי אשראי שהעמידה החברה
 בקר האשראי יערוך בדיקה מקיפה הכוללת את כל שלבי הבדיקה שצוינו בסעיפים 7.5.3.1 – 7.5.3.7 עבור כל לווה, שסווג על ידי מנהל מערך האשראי הלא סחיר כחדל פירעון.
- 7.6. בקרה ודיווח על חשיפות
- 7.6.1. דוחות החשיפה שיוכנו על ידי יחידת תפעול האשראי הלא סחיר, יבדקו, בתדירות **רבעונית**, על ידי בקר האשראי.
- 7.6.2. כל חריגה ממדיניות ההשקעה, תדווח מיידית על ידי בקר האשראי לדירקטוריון הלקוח, ועדת ההשקעות וליו"ר וועדת אשראי. וידע את מנהל מערך האשראי הלא סחיר.

8. ביקורת פנים

המלצה

- 8.1 מבקר הפנים של הלקוח יישלב בתוכנית הביקורת השוטפת שהוא מבצע, ובהתאם לנושאי הביקורת, כפי שיוחלט מעת לעת על ידי וועדת ביקורת נושאים הנוגעים לחוזר האשראי, חוזר אשראי לא סחיר והוראות הדין, ובין היתר:
- 8.1.1. בדיקה, של כל האמור בחוזר אשראי לא סחיר לגבי תהליך העמדת האשראי הלא סחיר, תפעולו ניהולו ותיעודו, ובכלל זה: יישום מדיניות הדירקטוריון, עמידה בהוראות הדין, יישום נהלי החברה, בדיקת התהליכים, בדגש על הבקורות המובנות בהם: לבחינת מערכת הדירוג ותפעולה, לבחינת האומדנים להערכת חדלות פירעון ולהערכת ההפסד והחשיפה בהתקיים חדלות פירעון;
- 8.1.2. בדיקת אופן תיעוד עסקאות ודירוגים ואופן שמירת נתונים;
- 8.1.3. בדיקת היעדר השפעות זרות וניגוד עניינים;
- 8.1.4. בדיקת עצמאות הדירוג והעדר תגמול של מדרג אשראי מסוים או תמרוצו, בשל העמדת האשראי המדורג.

פרק ג' – העמדת אשראי לא סחיר אגב פעילות השקעות

1. גבולות חשיפה מרביים

מומלצת מדיניות לדירקטוריון הלקוח, כי מסגרות הפעילות בתחום האשראי הלא סחיר יקבעו על פי העקרונות הבאים:

- 1.1 קביעת גבולות החשיפה המקסימאלית מתייחסים לאשראי לא סחיר אגב פעילות השקעות כהגדרת מונח זה בסעיף ההגדרות ובחוזר אשראי לא סחיר.
- 1.2 גבולות החשיפה המקסימאלית נקבעו מתוך מטרה לנהל סיכונים תוך התייחסות לריכוזיות בחתכים שונים: לווה בודד, קבוצת לווים, ענף משק וחשיפה גיאוגרפית.
- 1.3 לא יועמד אשראי קמעונאי או אשראי מסחרי לאדם פרטי.
- 1.4 פעילות ההשקעות החשופה לסיכוני אשראי (במישרין ובעקיפין) תוגבל בשיעורי חשיפה מרביים על פי תקנות מס הכנסה.
- 1.5 מעת לעת ועל פי הצורך, יקבעו בנוסף שיעורי חשיפה מרביים למגזרים ותתי ענפים שונים.

2. סוגי אשראי לא סחיר אגב פעילות השקעה

- 2.1 יחידת ניהול האשראי הלא סחיר תבחן ותיזום עסקאות אשראי לא סחיר בהתאם להוראות תקנות מס הכנסה.
- 2.2 סוגי האשראי הלא סחיר אגב פעילות השקעה המותרים לייזום הינם כמוגדר בחוזר אשראי לא סחיר, חוזר האשראי ותקנות מס הכנסה.
- 2.3 סוגי לווים - יחידת ניהול האשראי הלא סחיר תיזום עסקאות אשראי לא סחיר עם לווים, בהתאם להוראות תקנות מס הכנסה והוראות הדין.

3. תנאי האשראי הלא סחיר אגב פעילות השקעה

יחידת ניהול האשראי הלא סחיר תתייחס ותקבע את מאפייני עסקאות האשראי הלא סחיר, לרבות מועדי הפדיון, בסיס ההצמדה של האשראי הלא סחיר ושל ההחזרים (מדד המחירים לצרכן, מטבע-חוץ, שקלי לא צמוד), סוג הריבית (משתנה או קבועה), אופן פירעון הריבית והקרן (ריבית שוטפת, שפיצר, "בולט", פירעון חד-פעמי, גרייס על ריבית ו/או על הקרן), בטוחות נדרשות ויחסים פיננסיים, הכל על פי העניין ובמידת הצורך.

4. בטחונות

- 4.1 יחידת ניהול האשראי הלא סחיר תקבע את סוג הביטחונות שישועבדו להבטחת פירעון האשראי, במידה והועמדו בטחונות.

4.2. סוגי הביטחונות המותרים :

- 4.2.1. בטוחה כספית (כולל, פיקדונות שונים וניירות ערך סחירים לפי מרווחי ביטחון שונים, בהתאם לרמת הסיכון של הנייר).
- 4.2.2. בטוחה מטריאלית (שיעבוד מקרקעין, נדל"ן, רכב, ציוד).
- 4.2.3. שיעבוד שוטף לגבי כלל נכסי החברה.
- 4.2.4. ערבויות:
- ערבויות אישיות ;
- ערבויות של תאגיד קשור.
- 4.2.5. כל בטוחה אחרת, שתאושר בהתאם למדרג הסמכויות.

5. קבלת הערכת אשראי וסיכוני אשראי מיחידת הערכת סיכוני אשראי

- 5.1. לאחר בניית מתווה עסקת האשראי, כתנאי לביצוע העסקה, יודא מנהל מערך האשראי הלא סחיר את אחד משני הדברים הבאים :
 - 5.1.1. האשראי מדורג לפחות בדירוג BBB או A-3 (הדירוג מתייחס לטווח קצר ולטווח ארוך) על ידי חברה מדרגת שאושרה בידי המפקח, והחברה ביצעה בדיקה עצמאית להערכת הסיכון הטבוע בהעמדת אותו אשראי ואשר אינה נסמכת רק על דירוג החברה המדרגת; עקרונות הבדיקה ותהליך הערכת הסיכון אושרו מראש על ידי דירקטוריון החברה;
 - 5.1.2. האשראי מדורג בדירוג המקביל מבחינת הסיכון לפחות לדירוג BBB או A-3 של חברה מדרגת, על פי מודל פנימי שאושר בידי הממונה.
- 5.2. **סיכום מסקנות היחידה להערכת סיכוני אשראי לא סחיר יוגשו למנהל מערך האשראי הלא סחיר לפני ביצוע העסקה ואלה יצורפו לבקשת האשראי.**
- 5.3. בנוסף, ניתן יהיה להעמיד אשראי לא סחיר שאינו מוחרג, שלא באחד מהתנאים המפורטים בסעיפים 6.1.1 – 6.1.2 לעיל, אך בכפוף לאחד מהתנאים הבאים :
 - 5.3.1. אם כל האשראי הלא סחיר שאינו מוחרג שאינו עומד בתנאי סעיף 5.1 לעיל אינו עולה על 5% מנכסי תיק הלקוח. ;
 - 5.3.2. האשראי הוא הלוואה לדירור שכביטחון להחזרתה נרשמה לטובת החברה משכנה ראשונה על דירת מגורים ;
 - 5.3.3. האשראי הינו השתתפות באשראי שמעמיד גוף מוסדי אחר או בנק ואשראי זה דורג במודל דירוג פנימי של בנק או גוף מוסדי שאושר בידי הממונה, האשראי מדורג מבחינת הסיכון לפחות לדירוג BBB או A-3 של חברה מדרגת, לגוף המוסדי או הבנק חלק מהותי מהאשראי וחלקה של החברה מובטח בתנאים זהים לאלה שניתנו לגוף היוזם.

6. אישור מתן אשראי לא סחיר אגב פעילות השקעה

6.1. לאחר קבלת הערכת יחידת האשראי הלא סחיר לעסקה המוצעת תפנה יחידת ייזום האשראי לגורמים המאשרים, לפי העניין, לצורך אישורם את העסקה המוצעת בבקשה לאשר העמדת אשראי לא סחיר אגב פעילות השקעה.

6.2. בקשת אשראי

6.2.1. לפני כל דיון בבקשת אשראי, ימציא מנהל מערך האשראי הלא סחיר לגורמים המאשרים את מתן האשראי טופס בקשת אשראי.

6.2.2. בקשת האשראי תכלול את הנתונים הבאים:

- 6.2.2.1. פרטי הלווה/החברה: תחומי עיסוק או פעילות;
- 6.2.2.2. מבנה בעלות.
- 6.2.2.3. נתונים כספיים כלליים;
- 6.2.2.4. תמצית דוחות כספיים אחרונים;
- 6.2.2.5. סוג האשראי;
- 6.2.2.6. סוגי הביטחונות ושוויים (במידה וקיימים);
- 6.2.2.7. מטרת העמדת האשראי;
- 6.2.2.8. דירוג האשראי: דירוג חיצוני של חברה מדרגת יחד עם אישור היחידה להערכת אשראי וסיכוני אשראי על הבדיקה העצמית. בהיעדר דירוג חיצוני, דירוג פנימי על פי מודל הדירוג הפנימי.
- 6.2.2.9. לוח סילוקין;
- 6.2.2.10. מרווח מומלץ;
- 6.2.2.11. סכום ההשקעה המומלץ;
- 6.2.2.12. פירוט החשיפה הכוללת ללווה לפני ביצוע האשראי;
- 6.2.2.13. ריכוז הנימוקים לכדאיות ביצוע העסקה, ובין היתר, תרומת העסקה להרכב ההשקעות הכולל, תשואה צפויה מול הגדלת החשיפה לסיכון אשראי, השתלבות העסקה במבנה התיק הכולל.

6.2.3. לאחר קבלת בקשת האשראי יקיימו הגורמים המאשרים דיון בעסקה המוצעת ויחליטו אם לאשר או לדחות אותה.

6.2.4. כל החומר הרלוונטי לאישור העסקה יתועד ויישמר בתיק מיוחד אצל מנהל מערך האשראי הלא סחיר.

6.3. להלן מדרג סמכויות לאישור עסקאות אשראי לא סחיר אגב פעילות השקעות:

6.3.1. מנהלי ההשקעות - לפחות שניים יחד מתוך מנכ"ל החברה, סמנכ"ל ההשקעות ומנהלי התיקים, יאשרו ביצוע האשראי בהתקיים התנאים הבאים:

- 6.3.1.1. האשראי מדורג AAA והיקפו אינו עולה על 80 מיליון ש"ח או 0.5% מסה"כ נכסי הלקוח, הנמוך מביניהם.

6.3.1.2. האשראי מדורג AA- לפחות והיקפו אינו עולה על 40 מיליון ש"ח או 0.2%, מסה"כ נכסי הלקוח, הנמוך מביניהם.

6.3.1.3. האשראי מדורג A - לפחות והיקפו אינו עולה על 30 מיליון ש"ח או 0.15% מסה"כ נכסי הלקוח, הנמוך מביניהם.

6.3.1.4. האשראי מדורג BBB לפחות והיקפו אינו עולה על 20 מיליון ש"ח או 0.1% מסה"כ נכסי הלקוח, הנמוך מביניהם.

6.3.2. ועדת האשראי

6.3.2.1. ועדת האשראי תמליץ, לועדת ההשקעות על כל העמדת אשראי לא סחיר העולה על סמכות האישור של מנהלי ההשקעות (סעי' 6.3.1 לעיל), אשר אינו אשראי מוחרג, בהיקף של עד 100 מיליון ₪ או 0.75% מסה"כ נכסי הלקוח, כגבוה ביניהם.

6.3.3. ועדת השקעות

6.3.3.1. ועדת השקעות תאשר מראש כל העמדת אשראי לא סחיר אגב פעילות השקעות שהוא אינו בסמכות האישור של מנהלי ההשקעות וזאת לאחר המלצה של ועדת האשראי.

6.3.3.2. הסמכות לאשר עסקאות העמדת אשראי לצד קשור תהיה מסורה לועדת השקעות ובכפוף לאישור עסקאות כאמור על פי הוראות הדין.

7. העמדת אשראי לצדדים קשורים

- 7.1. העמדת אשראי לצדדים קשורים תיעשה אך ורק בכפוף להוראות הדין.
- 7.2. מנהל מערך האשראי הלא סחיר יתייעץ עם היועץ המשפטי של החברה טרם ביצוע כל עסקת אשראי לא סחיר עם צד קשור אגב פעילות השקעות ויאשר אותה איתו.
- 7.3. בעת העמדת האשראי לאישור הגורמים המאשרים יצוין במפורש, כי בעסקה מעורב צד קשור.
- 7.4. יחידת תפעול האשראי הלא סחיר תסמן ותעקוב בנפרד אחרי העמדת אשראי לא סחיר שהועמד לצד קשור אגב פעילות השקעות.
- 7.5. יחידת תפעול האשראי הלא סחיר תדאג לדווח לבנק המתפעל אודות העמדת אשראי לא סחיר לצד קשור ותוודא, כי הבנק המתפעל עדכן ברישומיו את הצד הקשור.

פרק ד' – טיפול בחובות בעייתיים ובהסדרי חוב

[פרק זה דן הן באשראי סחיר והן באשראי לא סחיר]

1. מסגרת כללית של תמיכה בדירקטוריון הלקוח להיערכות, זיהוי וטיפול בחובות

בעייתיים

- 1.1 לחברה, באמצעות התשתית המקצועית של דש ויחידת התפעול של הלקוח, תשתית ארגונית להערכת ומעקב אחר מצב חוב, אשר כוללת, בין השאר, פורום חוב בראשות מרכז פורום חוב, יחידת תפעול חוב ויחידת הערכת סיכוני חוב;
- 1.2 החברה תבצע מעקב שוטף אחר חוב באמצעות יחידות תפעול החוב והערכת סיכוני החוב;
- 1.3 החברה תבצע איתור חובות בעייתיים ותקבע את אופן הטיפול בהם על פי סיווגם: חוב בהשגחה מיוחדת, חוב בפיגור וחוב מסופק;
- 1.4 לחברה כללים לגבי אופן ביצוע תהליך הערכת החוב במקרים מיוחדים.
- 1.5 פורום החוב ידווח, במקרים מיוחדים, באופן מיידי, על חוב החשוד כבעייתי לועדת האשראי ולועדת ההשקעות.
- 1.6 החברה תדווח על בסיס פורום החוב, דיווחים רבעוניים לועדת אשראי, ועדת ההשקעות ולדירקטוריון אודות מצב החוב;
- 1.7 החברה תמליץ על פעולות אקטיביות לצורך טיפול וגביית חובות בעייתיים.
- 1.8 החברה תבצע הדרכות לעובדיה לשם יישום מטרות הערכת מצב החוב.
- 1.9 הלקוח ינהג בהתאם להוראות הדין בכל הקשור לנשיאה בהוצאות הכרוכות בתהליך הערכת החוב.
- 1.10 הלקוח יטול חלק, לפי העניין, בנציגויות חוב שונות;
- 1.11 לחברה עקרונות כלליים להסדרי חוב, ככל שהדבר מתאפשר לה, בהתאם למצב התאגיד שאליו מתייחס ההסדר, וכפי שהטיפול בהסדר החוב יתפתח;
- 1.12 החברה תתעד את תהליך הערכת מצב החוב;
- 1.13 הקווים הכלליים המפורטים לעיל יפורסמו באתר האינטרנט של הלקוח, ללא ציון שם החברה.

2. תשתית ארגונית להערכת מצב החוב

2.1 הקמת פורום חוב

- 2.1.1 פורום חוב יהיה הגוף האחראי לביצוע תהליך הערכת מצב החוב ולהגדרת חוב כ"חוב בעייתי".

- 2.1.2. דש תמנה בעל תפקיד אשר אינו עוסק בייזום והקצאת אשראי, שירכו את פעילות פורום החוב (להלן: "מרכז פורום חוב")
- 2.1.3. החברים בפורום חוב יהיו בעלי מומחיות וניסיון בתחום האשראי או ההשקעות ובלבד, שלפחות שניים מהם אינם עוסקים בייזום והקצאת אשראי ואינם חברים בוועדת ההשקעות או בוועדת האשראי.
- 2.1.4. **בפורום החוב יהיו חברים** מרכז פורום חוב, מתפעל החוב של דש, מעריך סיכוני חוב, בקר האשראי, מנהלי השקעות ונציגי גופים קשורים ובכללם נציג החברה, לפי העניין. במידת הצורך, יצטרף לשיבות פורום החוב עו"ד מהמחלקה המשפטית.
- 2.1.5. מניין לשיבות הפורום הוא לפחות חבר אחד שאינו עוסק בייזום עסקאות אשראי.
- 2.1.6. מרכז פורום החוב (בהיעדרו מי שימונה לכך על ידו) ירכז ממצאי אנליזה מגורמים שונים בדש המעידים על חשש לפגיעה ביכולת פירעון של מנפיקים מסוימים, ויביאם לדיון בפני פורום החוב אשר יבצע הבחנה בין חובות בעייתיים לבין חובות אחרים, בין היתר, תוך התבססות על מצבם הפיננסי של הלווים, כושר הפירעון שלהם, דיווחי החברות הלוות לרשות ניירות ערך, אינדיקטורים מהשוק המשני הסחיר, עמידתם של הלווים בהתניות פיננסיות ואחרות, הערכת הביטחונות שניתנו כנגד החוב, שינויים במעמדו של בעל החוב וקדימות החוב, ככל שהם רלוונטיים.
- 2.1.7. פורום החוב יקיים ישיבות שוטפות במסגרתן ידווחו החברים בפורום על בעיות שזוהו בחוב מסוים.
- 2.1.8. מרכז פורום החוב יהיה אחראי לתיעוד עיקרי הדיון וההחלטות במהלך הישיבות.
- 2.1.9. פורום החוב יסווג את החובות שהוגדרו כבעייתיים לאחת משלוש הקבוצות: חוב בהשגחה מיוחדת, חוב בפיגור או חוב מסופק.
- 2.1.10. באחריות פורום החוב לגבש את ההמלצות לגבי אופן הטיפול בחוב שזוהה כבעייתי ולהגישו לגורמים המוסמכים – ועדת האשראי וועדת השקעות, על פי הצורך ובהתאם למדרג הסמכויות שנקבע לאישור אשראי לא סחיר אגב פעילות השקעות (מדרג הסמכויות מפורט בפרק ג', סעיף 6.3).
- 2.2. **יחידת תפעול חוב**
- 2.2.1. החוב שניתן על ידי הלקוח ינוהל ויתופעל באופן שוטף בידי היחידה לתפעול האשראי הלא סחיר של הלקוח (להלן: "יחידת תפעול חוב").
- 2.2.2. תפקידי יחידת תפעול החוב יהיו כמפורט בנוהל זה לעיל (פרק ב', סעיף 5) ולהלן.
- 2.3. **יחידת הערכת סיכוני חוב**
- 2.3.1. הערכת הסיכונים תבוצע על ידי יחידת הערכת סיכוני האשראי הלא סחיר של דש (להלן: "יחידת הערכת סיכוני חוב").

2.4. ועדת אשראי וועדת השקעות

ועדת ההשקעות ו/או ועדת האשראי תקבלנה דיווחים מיידיים ותקופתיים מפורום החוב, לפי העניין. הוועדות תמלצנה, תחלטנה ותסייענה בתהליך גביית החובות, תאשרנה הסדרי חוב שבתחום סמכות הקצאת החוב שלהן (מדרג הסמכויות מפורט בפרק ג', סעיף 7.3) ו/או כל תפקיד אחר על פי הוראות נוהל זה ו/או הוראות הדין.

3. דרכי מעקב שוטף אחר מצב הלווה ומצב החוב

- 3.1. מערך ההשקעות של החברה, יחד עם מרכז פורום החוב, יחידת תפעול החוב, יחידת הערכת סיכוני החוב ובקר האשראי יבצעו מעקב שוטף אחר חובות בעייתיים, בין השאר, באמצעות הפעולות הבאות, לפי העניין:
- 3.1.1. מעקב אחר סילוק התשלומים לפי הסכמי האשראי במועדם ועל פי הסכמי ההלוואות ועל פי התחייבויות הלווים (יחידת תפעול החוב);
- 3.1.2. בחינת הביטחונות להבטחת החוב, בהתאם לקבוע בהסכמי ההלוואה;
- 3.1.3. מעקב אחר פרסומי חברות דירוג (יחידת תפעול החוב);
- 3.1.4. עדכון דירוג פנימי או מתן התייחסות לדירוג חיצוני;
- 3.1.5. מעקב אחר הודעות הלווים (לדוגמה פרסומים במאיה של לווה שהוא חברה ציבורית);
- 3.1.6. משלוח מכתבים לנאמנים של אגרות החוב כדי לקבל מידע והבהרות בקשר ללווים;
- 3.1.7. פגישות שוטפות עם הלווים;
- 3.1.8. השתתפות באסיפות של מחזיקי אגרות חוב (ספק השירות של הלקוח);
- 3.1.9. ניתוח דוחות כספיים;
- 3.1.10. איסוף מידע באמצעות כל מקור אחר.
- 3.1.11. מעקב אחר התחייבויות לווים לעמידה בקובננטים - בגין חוב שבגינו נתקבלו התחייבויות החברות הלווה לעמידה בקובננטים פיננסיים, תוודא יחידת התפעול, אחת לרבעון, עמידה בקובננטים בהתבסס על הדוחות הכספיים הרבעוניים האחרונים.
- 3.1.12. מעקב אחר הפסד צפוי בהינתן חדלות פירעון (ככל שיתאפשר);
- 3.1.13. אחת לרבעון, תכין יחידת תפעול החוב דיווח מרוכז של מצב הביטחונות שנתקבלו ושוויים.
- 3.1.13.1. בהנפקות פרטיות של אשראי לא סחיר או בהנפקות ציבוריות של אשראי סחיר, שבהן מונה נאמן להנפקה, תוודא היחידה קבלת אישור על מצב ביטחונות מנאמן ההנפקה.

3.2 הערכת סיכוני חוב**3.2.1 תפקידי היחידה להערכת סיכוני חוב במסגרת תהליך הערכת ובקרת****החוב**

- 3.2.1.1 מתן עזרה מקצועית שוטפת, לפי הצורך, למרכז פורום חוב, וזאת בנוסף לתפקידה כיחידה להערכת סיכוני אשראי לא סחיר.
- 3.2.1.2 הערכת סיכונים על פי האמור בסעיף 4.5.1 לפרק ב' לכל לווה שהחשיפה אליו עולה על 1% מנכסי תיק הלקוח והוא אינו אשראי מוחרג.

4. נסיבות מיוחדות המחייבות תהליך הערכת חוב של כלל החוב

- 4.1 בהתרחש אחד מהאירועים המפורטים להלן יבצע מערך ההשקעות של החברה בניהול מנהל ההשקעות הראשי ובשיתוף עם מרכז פורום חוב ויחידת הערכת סיכוני חוב תהליך מיוחד של הערכת מצב כלל החוב:
- 4.1.1 עלייה מהותית במרווח האג"ח הקונצרני ;
- 4.1.2 קריסת מוסד בנקאי גדול ;
- 4.1.3 התמוטטות לווה גדול ;
- 4.1.4 נפילה משמעותית של שווקי המניות.
- 4.1.5 אירוע כלשהו אחר אשר לדעת מערך ההשקעות יש לבצע בגינו תהליך הערכת חוב.
- 4.2 במקרים כאמור, תעבור החברה למתכונת ביצוע תהליך הערכת חוב, כפי שתיקבע על ידי סמנכ"ל ההשקעות או מנהל ההשקעות הראשי.

5. איתור חובות בעייתיים

- 5.1 היה ובמסגרת המעקב השוטף אחר מצב לווים עלה ממצא חשוד, ידווח באופן מיידי העובד על הממצא למרכז פורום חוב ו/או סמנכ"ל ההשקעות, ובמידה ומדובר באשראי לא סחיר גם למנהל מערך האשראי הלא סחיר, לרבות בגין כל האירועים המפורטים להלן:
- 5.1.1 כל מקרה של אי תשלום קרן ו/או תשלום ריבית, ריבית פיגורים, הפרשי הצמדה או כל חיוב אחר הנדרש עלפי הסכם ההלוואה או הנדרש עלפי הסכם אחר עם הלווה ;
- 5.1.2 אם ירד דירוג התאגיד הלווה מתחת ל- BBB+ (מעלות) או כל דרוג מקביל ;
- 5.1.3 אם התאגיד הלווה הפסיק להיות מדורג על ידי חברת דירוג ישראלית ;
- 5.1.4 על כל הפרש בין ביטחונות שנתקבלו לבין הביטחונות שנקבעו בהסכמי ההלוואות ;
- 5.1.5 על כל חריגה מהתחייבות הלווה לשמירה על קובננטים ;

- 5.1.6. אם נתמנה לתאגיד הלווה מפרק זמני ;
- 5.1.7. אם נתמנה לתאגיד הלווה מפרק קבוע או אם תתקבל החלטה בת תוקף לפירוק התאגיד ;
- 5.1.8. אם יוטל עיקול על נכסיו המהותיים של התאגיד הלווה ;
- 5.1.9. אם תבוצע פעולה של הוצאה לפועל כנגד הנכסים המהותיים של התאגיד הלווה ;
- 5.1.10. אם ימונה כונס נכסים לתאגיד הלווה ו/או לנכסים המהותיים של התאגיד הלווה ;
- 5.1.11. אם התאגיד הלווה יפסיק את כל תשלומיו במהלך עסקיו הרגילים של התאגיד הלווה ו/או קיים חשש מהותי כי יפסיק את תשלומיו ו/או יחדול מלהמשיך בעסקיו ו/או יתעתד לחדול מעסקיו ;
- 5.1.12. אם הוגשה כנגד התאגיד הלווה בקשה להקפאת הליכים או ניתן צו להקפאת הליכים ;
- 5.1.13. אם בעלי שעבודים על רכוש התאגיד הלווה, כולם או חלקם, יממשו את השעבודים שיש להם על נכס או נכסים המהווים חלק מהותי מנכסי התאגיד הלווה ;
- 5.1.14. אם התאגיד הלווה לא מילא אחר כל תנאי או מצג או התחייבות מהותיים הכלולים בתנאי ההלוואה ו/או בשטר הנאמנות ;
- 5.1.15. אם סדרה אחרת של אגרות חוב של התאגיד הלווה הועמדה לפירעון מיידי ;
- 5.1.16. בקרות כל אירוע אחר אשר מהווה פגיעה מהותית ו/או יכול לגרום לפגיעה מהותית בזכויות מחזיקי אגרות החוב / נותני האשראי.

6. עדכון הערכת מצב החוב

- 6.1. מנהל מערך האשראי הלא סחיר או מנהל ההשקעות הראשי או מרכז פורום החוב יבחנו האם אירוע שדווח מהווה אירוע המצריך טיפול כלשהו בחוב, לרבות תהליך הערכת מצב חוב, ובמידה שכן יעדכנו את מרכז פורום החוב וזה יכנס את פורום החוב לדיון בטיפול הנדרש.
- 6.2. מרכז פורום החוב אחראי להעברת החוב שזוהה כבעייתי לבחינה של היחידה להערכת סיכוני חוב או גורם מקצועי אחר בדש.
- 6.3. פורום החוב יפעיל את כל הגורמים המקצועיים בחברה, יקבל החלטה על סיווג החוב וירכז המלצות לטיפול לגורמים המוסמכים.
- 6.4. מרכז פורום החוב אחראי לבחינה של דיווחי מנפיק החוב לרשות ניירות ערך ולאיסוף אינדיקטורים הקשורים למנפיק החוב מהשוק המשני הסחיר (תשואות אג"חים נוספים שהונפקו על ידו, שווי שוק של מניות שהונפקו על ידו וכד').
- 6.5. מרכז פורום חוב יגביר את תדירות תהליך הערכת מצב החוב למנפיקים אשר לגביהם יש חשש מהותי להידרדרות באיכות החוב, מעבר לטיפול התקופתי המתחייב, לרבות

מקרים כמו פרסום הערת "עסק חיי", פרסום אזהרת רווח חמורה, הפחתת דירוג אל מתחת לדירוג השקעה.

6.6. במקרים בהם נדרש תהליך החלטה מהיר, לפי שיקול דעתו של מרכז פורום חוב או מנהל השקעות ראשי, תכונס ישיבה מיוחדת של פורום חוב ו/או ועדת אשראי ו/או ועדת השקעות, לרבות ישיבות באמצעי תקשורת, לפי העניין.

7. סיווג חובות כחובות בעייתיים

7.1. בהתבסס על תוצאות כל הבדיקות שבוצעו בגין החוב הבעייתי בתהליך עדכון הערכת מצב החוב יסווג פורום החוב את החוב הבעייתי לאחת מהקבוצות שיפורטו להלן:

7.1.1. חובות בהשגחה מיוחדת: חוב שלאור הערכת מצבו הפיננסי של הלווה רואה החברה צורך להגביר את אמצעי המעקב והפיקוח לגביו.

7.1.2. חוב בפיגור: סך כל החוב, אם לא נפרע, כולו או חלקו במועד שנקבע לפירעון אותו חלק לפי תנאי ההסכם ולגבי חוב לא סחיר בתוך 30 יום מהמועד האמור.

7.1.3. חוב מסופק: חוב או חלק ממנו, שלהערכת החברה הסיכויים לגבותו נמוכים.

7.2. מרכז פורום חוב ימנה את אחד מעובדי מערך ההשקעות או מחברי פורום חוב כאחראי לטיפול בחוב.

7.3. עקרונות לסיווג חובות בעייתיים

7.3.1. בתהליך הערכת מצב החוב יושם דגש, על פי העניין, על הנושאים הבאים:

7.3.1.1. בדיקה כללית על הלווה (בעלי שליטה, מוניטין וכיו"ב);

7.3.1.2. ניתוח דוחות כספיים;

7.3.1.3. פגישה עם נציגי הלווה;

7.3.1.4. פרסומים אודות הלווה;

7.3.1.5. בדיקת מצבת החובות של הלווה;

7.3.1.6. חוות דעת רואה חשבון מבקר.

7.3.2. וועדת אשראי תמליץ לוועדת השקעות אם לאשר את אופן סיווג החוב הבעייתי בגין אשראי שאושר על ידה. סיווג החובות ידווח בדוח תקופתי לוועדת ההשקעות.

7.4. הפרשה לחובות מסופקים

בכל מקום ששערוך האשראי הלא סחיר אינו מייצג נאותה את שוויו ההוגן ותידרש הפרשה לחובות מסופקים, יביא מנהל ההשקעות הראשי את האשראי הלא סחיר לדיון בוועדת השקעות בצירוף נימוקים. באישור ועדת השקעות ישוערך האשראי הלא סחיר בכפוף להוראות הדין.

8. דוחות מעקב על מצב החוב**8.1. דוח מיידי של פורום החוב**

- 8.1.1. פורום החוב יחליט האם וכיצד יש לסווג החוב, כאשר ההחלטה תקבע האם החוב הוא חוב בהשגחה מיוחדת, חובר בפיגור או חוב מסופק. **אופן סיווג החוב יבוצע בהתאם לאמור בנוהל זה.**
- 8.1.2. לאחר קבלת ההחלטה על אופן סיווג החוב, יכין פורום החוב דיווח מיידי לחברי ועדת האשראי ולחברי ועדת השקעות ולמנהלי ההשקעות המאשרים העמדת אשראי (עותק יישלח גם לחברים בפורום החוב).
- 8.1.3. הדוח המיידי יכלול את המלצות פורום החוב לגבי המשך הטיפול בחוב הבעייתי והחלופות השונות שנבחנו על ידיו, ניתוח מצב החוב ויכולת ההחזר של הלווה, תוך מתן התייחסות לפרטים המפורטים להלן (לפי העניין):
- 8.1.3.1. ניתוח מצב החוב ויכולת ההחזר של הלווה;
 - 8.1.3.2. הערכת קושי פיננסי משמעותי של הלווה;
 - 8.1.3.3. מתן הערכה לגבי חדלות פירעון או ארגון פיננסי מחדש של הלווה;
 - 8.1.3.4. האם היתה הפרה של הסכם ההלוואה מצידו של הלווה, לרבות הפרה של התניות פיננסיות;
 - 8.1.3.5. בחינה משפטית והערכה כלכלית של הביטחונות;
 - 8.1.3.6. בחינה משפטית של סוג האמצעים המומלצים על ידי פורום החוב והשלכותיהם על כספי העמיתים;
 - 8.1.3.7. בחינה של קדימות החוב לחברה ביחס לחובות אחרים של הלווה;
 - 8.1.3.8. בחינת כל ההשקעות האחרות של תיק הלקוח הקשורות בלווה, לרבות סוגי ההשקעות, שווים, מועדי הפירעון, בטוחות;
 - 8.1.3.9. בחינת כלל החשיפות בתיק הלקוח ללווה ולקבוצת הלווים לה הוא משתייך.

8.2. דוח תקופתי של פורום החוב

- 8.2.1. פורום חוב, באמצעות מרכז פורום החוב יכין דוח, לפחות בתדירות של אחת לרבעון, **לדירקטוריון, לועדת ההשקעות ולעדת האשראי**, באשר למצב החוב בחברה.
- 8.2.2. הדוח התקופתי יתייחס לכל אגרות החוב הקונצרניות שמוחזקות בתיק הלקוח, מצבת החובות הבעייתיים והסיווג שניתן להם ולגבי שינויים שקרו בטיפול בחוב מאז הדיווח הקודם. הדיווח יינתן תוך מתן התייחסות לכל הפרטים המפורטים להלן:
- 8.2.2.1. פירוט כלל החשיפות ללווה מסוים ולקבוצת לוויים, אשר חוב

- מסוים שלהם סווג כחוב בעייתי, לרבות מתן חשיפה בתיק
הלקוח למניות של הלווה ;
- 8.2.2.2. פירוט השקעות קשורות אחרות לחוב שסווג כחוב בעייתי ;
- 8.2.2.3. חתכים של החובות הבעייתיים שזוהו על סיווגיהם השונים לפי
קבוצות חוב בעלי מאפייני סיכון דומים, לרבות סוגי לוויים,
ענפים ומגזרי פעילות, אזורי פעילות וביטחונות ;
- 8.2.2.4. שינוי הסיווג של חוב והשיקולים לשינוי, כולל אירועים אשר
הובילו לשינוי בסיווג ;
- 8.2.2.5. נתונים בדבר חובות בעייתיים שזוהו והטיפול שנקט לגביהם
(ניתן לצרף לחלק זה בדוח הרבעוני את הדיווחים המיידיים) ;
- 8.2.2.6. מצב הקשר עם הלוויים שהחוב שלהם סווג כבעייתי ופירוט לגבי
הסדרים שהושגו עימם.
- 8.2.2.7. צעדים שנקטו לשיפור סיכויי הגבייה של חובות בעייתיים.
- 8.2.2.8. פירוט אגרות חוב קונצרניות שנסחרות בתשואה המשקפת
מרווח של למעלה משיעור של 10% מעל תשואת איגרות חוב
ממשלתיות דומות שלא סווגו כחובות בעייתיים, למתן פירוט
לגבי נימוקים על כך שלא סווגו כחובות בעייתיים.

9. פעולות לגביית חוב בעייתי

- 9.1. ככלל, ועדת אשראי תמליץ לוועדת השקעות על הצעדים שינקטו לגביית החוב הבעייתי,
במקרים שהחוב נמצא על פי מדרג הסמכויות בסמכות ההמלצה שלה או סמכות ועדת
השקעות. הצעדים יהיו, בין השאר :
- 9.1.1. פנייה יזומה ללווה או פניה יזומה לנאמן, במטרה לפעול מול הלווה לפירעון
מוקדם של החוב, לשיפור תנאי החוב או לארגון מחדש של החוב ;
- 9.1.2. פנייה יזומה לבעלי חוב אחרים, לרבות גופים מוסדיים אחרים ותאגידים
בנקאיים, במטרה לפעול ביחד מול הלווה לפירעון מוקדם של החוב, לשיפור
תנאי החוב ו/או לארגון מחדש של החוב ;
- 9.1.3. מינוי גורם חיצוני לרכז עבור הגוף המוסדי ביחד עם גופים מוסדיים אחרים
את הטיפול בחוב ;
- 9.1.4. שיתוף פעולה עם בעלי חוב אחרים במסגרת אסיפת בעלי חוב ;
- 9.1.5. צורך בנקיטת אמצעים משפטיים כנגד הלווה ;
- 9.1.6. שיתוף פעולה עם בעלי חוב אחרים במקרה של בטוחות זהות המשרתות
חובות שונים של הלווה ;
- 9.1.7. צורך בדרישה למימוש מידי של בטוחות וניהול עצמאי של הבטוחות ;
- 9.1.8. צורך בפנייה לערבים לחוב ;
- 9.1.9. צעדים אחרים להבטחת גביית החוב.

- 9.2. במסגרת המלצה לוועדת השקעות תתייחס ועדת אשראי, בין היתר, לצורך בנקיטת כל אחד מהצעדים המפורטים לעיל, מידת ישימות עלויותיו והשלכותיו.
- 9.3. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, ועדת השקעות תפעל בעצמה, או על פי המלצת ועדת אשראי או תנחה פורום החוב לפעול מול לוויים. הוראות לגבי פעולות לביצוע והגורמים המוסמכים לאשר את ביצועם מפורטים בנספח "א" לנוהל זה.
- 9.4. **הגורמים אשר ישמשו כנציגי הלקוח בנציגות ואסיפות בעלי חוב**
- 9.4.1. **נציגות בעלי חוב** - הדירקטוריון מסמך, באישור נוהל זה, את ועדת ההשקעות למנות עובד הלקוח לנציג מטעמה אשר ייצג אותה בנציגות בעלי חוב.
- 9.4.2. מי שמונה על ידי ועדת ההשקעות ישמש כנציג הלקוח בנציגות בעלי חוב, בכל מקרה בו מוקמת נציגות בעלי חוב בגין חובות בהם הלקוח מהווה אחד משלושת המחזיקים הגדולים, וועדת ההשקעות החליטה להשתתף בנציגות.
- 9.4.3. בנוסף, רשאי פורום החוב להמליץ לוועדת ההשקעות להשתתף בנציגות גם במקרים נוספים.
- 9.4.4. יש לבחון, במסגרת החלטה כאמור האם ללקוח יש ניגוד עניינים, טרם ההחלטה על השתתפות בנציגות חוב.
- 9.4.5. במקרה ופורום החוב סבור שיש מניעה להשתתף בנציגות חוב או בהליך גביית החוב המלצותיו המנומקות יועברו לדיון בוועדת האשראי או השקעות, על פי העניין.
- 9.4.6. החלטה של ועדת השקעות שלא לקבל את המלצת ועדת האשראי לקיים שיתוף פעולה עם בעלי חוב אחרים, שלא להשתתף בנציגות בעלי חוב או שלא לנקוט בצעדים משפטיים כנגד לווה תבוסס על חוות דעת שתתייחס להיבטים משפטיים וכלכליים, בדבר השלכות האפשריות על כספי העמיתים ואמצעים חלופיים לגביית החוב.
- 9.4.7. **אסיפת בעלי חוב** - ככלל, מי שמונה על ידי ועדת ההשקעות ישמש כנציג הלקוח בכל אסיפת בעלי חוב שעניינה הסדר חוב או נקיטת אמצעים להבטחת חוב.

10. עקרונות לאישור הסדרי חוב

תנאים כלליים של הסדרי חוב

מדיניות הדירקטוריון, **ככל שהדבר יתאפשר, בהתאם למצבו של התאגיד שלגביו מתייחס ההסדר ולנסיבות המקרה**, הינה כי הסדר חוב יכלול התייחסות לפיצוי למחזיקי האג"ח כנגד הגדלת הסיכון. בטרם אישור הסדר ישקלו, בין היתר, הפרמטרים הבאים:

10.1. **פיצוי לבעלי חוב כנגד הגדלת סיכון והארכת מועדי פירעון:**

10.1.1. העלאת שיעור הריבית על החוב;

10.1.2. קבלת בטוחות;

10.1.3. שיתוף בעלי החוב בשיפור עתידי במצב הלווה באמצעות קבלת מניות אופציות או חוב להמרה, או כל השתתפות אחרת ברווח.

10.2. חיזוק מבנה ההון:

10.2.1. המרת חוב למניות ו/או הזרמת הון ו/או הנפקת זכויות ו/או הלוואות בעלים ו/או הגבלת דיבידנדים בתקופת ההסדר;

10.2.2. הגבלת תגמול בעלי שליטה בעת תקופת ההסדר כולל שכר, בונוסים, דמי ניהול ויכולת משיכת דיבידנדים;

10.2.3. תוכנית עבודה דו - שנתית לחברה הלווה, ובכלל זה תוכנית התייעלות.

10.3. טיפול בקדימויות החוב:

10.3.1. דחייה מקבילה של תשלומי ריבית וקרן לנושים אחרים, לרבות לבנקים;

10.3.2. הגבלת אפשרות לביצוע שעבודים חדשים ללא הסכמת בעלי חוב באמצעות שיעבוד שוטף כללי או שיעבוד שלילי וכיו"ב.

10.4. חיזוק ממשל תאגידי:

10.4.1. הגברת רמת השקיפות והדיווח של הלווה באמצעות דוחות מפורטים שיוגשו על ידי החברה הלווה לצורך מעקב על יישום ההסדר ובין היתר, קבלת דוחות סולו ופירוט כספי מפורט של שווי נכסים, דיווחים על פרויקטים מהותיים וכד';

10.4.2. מינוי משקיף מטעם בעלי החוב בדירקטוריון הלווה ו/או הוראות מפורטות אחרות באשר לפיקוח בעלי החוב על יישום ההסדר;

10.4.3. דרישת אישור בעלי החוב לעסקאות בעלי עניין.

10.5. אמות מידה להפרת הסדר:

הסדר חוב יכלול התניות פיננסיות ואמות מידה אחרות להפרת תנאי ההסדר והעמדת החוב לפירעון מיידי.

11. המלצת פורום חוב

11.1. פורום חוב ימליץ, תוך מתן התייחסות לעקרונות דש לטיפול בהסדרי חוב (סעיף 10 לעיל) ולנושאים הרלוונטיים המפורטים להלן, לוועדת אשראי ולוועדת השקעות על מתווה להסדר חוב:

11.1.1. ניתוח תזרים המזומנים, דוח רווח והפסד והמאזן של החברה הלווה בארבעת הרבעונים שקדמו למועד הדיון באישור ההסדר;

11.1.2. דוח אודות רכישות חוזרות של ניירות ערך שהנפיקה החברה הלווה במהלך ארבעת הרבעונים שקדמו למועד הדיון באישור ההסדר;

11.1.3. דוח אודות מצבת החובות העדכנית וחובות שנפרעו במהלך ארבעת הרבעונים שקדמו למועד הדיון באישור ההסדר, כולל:

- פירוט החובות והיקפם;
- פירוט הגורמים המלווים בכל חוב;

- בטוחות שנתנו כנגד כל חוב, לרבות ערבויות אישיות וערבויות צדדים שלישיים;
 - התניות פיננסיות ואחרות שנקבעו לגבי כל חוב.
- 11.1.4. לוח סילוקין של כל חוב בנפרד;
- 11.1.5. דוח אודות מצבת עדכנית של נכסי החברה הלווה ותזרים המזומנים העשוי לנבוע מהם;
- 11.1.6. דוח אודות מצבת השעבודים של נכסי החברה הלווה;
- 11.1.7. דוח בדבר הסכמים שיש לחברה הלווה עם שותפים בנכסיה;
- 11.1.8. דוח בדבר מצבת המנהלים של החברה הלווה ותנאי העסקתם;
- 11.1.9. דוח בדבר הסכמים של החברה הלווה עם בעלי עניין ופירוט עסקאות שבוצעו עימם בארבעת ברבעונים;
- 11.1.10. דוח בדבר הוצאות הנהלה וכלליות של החברה הלווה.

11.2. החלטה שלא לאשר הסדר חוב תתועד, לרבות הנימוקים המשפטיים והכלכליים שהיו בסיס להחלטה.

12. מידע פנים

- 12.1. היה וקיבל נציג של הלקוח החבר בנציגות מידע שאינו ידוע לציבור על התאגיד, ידווח הנציג לפורום החוב והחברה תפסיק לאלתר לסחור בכל נייר ערך שהנפיק התאגיד אשר הנפיק את תעודת ההתחייבות, וכן בכל נייר ערך של אדם אשר שולט באותו תאגיד או נשלט על ידו.
- 12.2. ניתן יהיה לשוב ולסחור בניירות ערך בתנאים הבאים: (1) ביצוע עסקה בנייר הערך שלושה חודשים לפחות לאחר המועד המאוחר מבין המועד שבו סיים הנציג את תפקידו בנציגות או המועד בו קיבל לאחרונה מידע פנים לגבי התאגיד המדווח (2) מידע הפנים יתייחס למידע המעוכב.

13. סמכויות אישור הסדרי חוב

- 13.1. ועדת אשראי תמליץ לוועדת השקעות אם לאשר כל הסדר חוב, לאחר שקיבלה את המלצת פורום חוב ומנהל השקעות הראשי.
- 13.2. על אף האמור לעיל, אישור הסדרי חוב עד לגובה של 5 מיליון ש"ח מנכסי תיק הלקוח ועד 10% מהיקף החוב שבהסדר לפי הנמוך, יהיה בסמכות מנהלי השקעות.
- 13.3. **רכישה חוזרת** - החלטה בדבר היענות להצעת מנפיק לרכישה חוזרת של אג"ח קונצרני, שבתחום טיפולן של ועדת השקעות או ועדת האשראי על פי מדרג הסמכויות (פרק ג', סעיף 7.3), כאשר ידוע ללקוח שהמנפיק הוא הצד השני לעסקה, **טעונה אישור מראש של ועדת השקעות**. היה שיעורן של האג"ח שמכר הלקוח במסגרת הצעה כאמור גבוה מ- 10% משווי האג"ח שבמחזור או שווין גבוה מ- 20 מיליון ש"ח, יחולו לגבי המכירה הוראות נוהל זה החלות לגבי הסדר חוב.

14. מימון הסדרי חוב ונקיטת אמצעים

- 14.1. הוצאות הקשורות בהסדר חוב או בנקיטת אמצעים אחרים משותפים לגביית חוב (סחיר ולא סחיר) ייראו כהוצאה ישירה שניתן לגבות ישירות מהעמיתים ובתנאי שהיא הוצאה סבירה.
- 14.2. הוצאה תיחשב כסבירה בהתקיים כל התנאים הבאים:
- 14.2.1. הלקוח נושא בעצמו בסכום שלא יפחת ממה שייפרע מכל תיק שלו.
- 14.2.2. סכום העלויות בגין תעודת ההתחייבות שלגביה נערך ההסדר אינו עולה על שיעור של 1% מסכום ההשקעה של הלקוח באותה תעודת התחייבות.
- 14.3. באחריות הגורם המתפעל של הלקוח לדווח לועדת ההשקעות, אחת לרבעון, אודות כספים ששולמו מכספי קופות הגמל בשל נקיטת אמצעים או גיבוש הסדר חוב, במידה ושולמו.
- 14.4. ועדת השקעות תוודא, כי הלקוח פועל מול הלווה וגורמים אחרים להחזר הוצאות ששולמו מכספי הלקוח בשל נקיטת אמצעים או בשל גיבוש הסדר חוב, לפי העניין.
- 14.5. היה והלקוח יקבל החזרי הוצאות מהלווה, יחולק סכום החזר בין העמיתים ללקוח, בהתאם לחלק היחסי במימון ההוצאות.

15. תיעוד**15.1. ישיבות פורום חוב**

- 15.1.1. ישיבות פורום החוב של דש יתועדו באופן אשר ישקף את עיקרי הדיון וההחלטות שהתקבלו.
- 15.1.2. מרכז פורום החוב יפיץ לפני כל ישיבת פורום החוב נושאים לדיון וחומר נלווה, ככל שקיים.
- 15.1.3. הנושאים לדיון, החומר הנלווה וסיכומי הישיבות יתועדו יחדיו בתיק ייעודי.
- 15.2. **ישיבות ועדת אשראי, ועדת השקעות ודירקטוריון הלקוח**
חומר ודיונים הקשורים יתועדו ויישמרו כנהוג בחברה ולפי הוראות הדין.

15.3. דיווחים מיידים ותקופתיים

החומר הנשלח לחברי הועדות השונות ולדירקטוריון יתועד ויישמר יחד עם כל החומר הנשלח לישיבות השוטפות של הועדות והדירקטוריון.

15.4. מסמכים שונים

לפי הצורך והעניין, כל היחידות השונות יתייקו בתיק ייעודי את כל החומר והמסמכים הקשורים ללווים השונים ולטיפול שנערך בקשר לחוב הלווה, לרבות מסמכי ההלוואה, הערכות שונות ודירוגים שונים שנערכו ללווים, תכתובת מול כל הגורמים השונים המעורבים בחוב, מסמכי הביטחונות והטיפול בהם.

להלן פעולות לביצוע על ידי פורום חוב במסגרת טיפול בחוב

1. פניה לחברה ;
2. פניה לדירקטורים ;
3. פניה לנאמן ;
4. דרישה מהנאמן ;
5. הפנית החומר לרשות ני"ע ;
6. תלונה לרשות ני"ע ;
7. פניה לבית משפט ;

- **פעולות על פי סעיפים 6 ו- 7 מחייבות אישור ועדת השקעות טרם ביצוען.**

תרחישים שונים ואופן הטיפול

אופן הטיפול	תרחיש
<ol style="list-style-type: none"> 1. פניה לחברה. 2. פניה לדירקטורים. 	<p>הצטברות מידע על פגיעה אפשרית באיכות דירוג החוב בחברה קשורה, שלאורו עלולה להתרחש פעולה של העברת כספים ו/או נכסים מהחברה בעלת החוב. חריגה מקובננטים שנקבעו על ידי חברות הדרוג ו/או בשטר הנאמנות.</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. פניה לחברה. 2. פניה לנאמן. 3. דרישה מהנאמן. 	<p>ירידת ערך בשווי הביטחונות.</p>
<p>שלב ראשון :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. פניה לחברה. 2. פניה לדירקטורים. <p>שלב שני (על פי הצורך) :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. הפנית החומר לרשות ני"ע ; 2. תלונה לרשות ני"ע ; 3. פניה לבית משפט ; 	<p>הכרזה של בעלי שליטה ו/או צעדים שננקטו שמעידים להערכת מחלקת ההשקעות על כוונה ו/או פוטנציאל לפגיעה אפשרית באיכות דרוג החוב.</p>
<p>שלב ראשון :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. פניה לחברה. 2. פניה לדירקטורים עם העתק לנאמן. <p>שלב שני (על פי הצורך) :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. הפנית החומר לרשות ני"ע ; 2. תלונה לרשות ני"ע ; 3. פניה לבית משפט ; 	<p>חלוקת דיבידנד חד פעמית שלהערכת מחלקת ההשקעות עלולה לפגוע באיכות דרוג החוב.</p>

אופן הטיפול	תרחיש
<p>שלב ראשון : פניה לחברה. שלב שני (על פי הצורך) : 1. פניה לנאמן. 2. דרישה מהנאמן. שלב שלישי (על פי הצורך) : 1. הפנית החומר לרשות ני"ע; 2. תלונה לרשות ני"ע; 3. פניה לבית משפט;</p>	<p>העברת ערך כלכלי בין חברות שפוגעת ו/או בעלת פוטנציאל לפגוע באיכות דרוג החוב בחברה המעבירה.</p>
<p>שלב ראשון : 1. פניה לנאמן. 2. דרישה מהנאמן. שלב שני (על פי הצורך) : 1. הפנית החומר לרשות ני"ע; 2. תלונה לרשות ני"ע; שלב שלישי (על פי הצורך) : 1. פניה לבית המשפט.</p>	<p>מצב של סיכון מהותי ו/או מידי להברחת נכסים שלא בתהליך תקין שעלול לפגוע באיכות דרוג החוב.</p>
<p>הפניית החומר לרשות ני"ע.</p>	<p>חשש למידע שגוי בדוחות הכספיים.</p>
<p>על פי העניין : 1. הפנית החומר לרשות ני"ע; 2. תלונה לרשות ני"ע;</p>	<p>מידע מהותי שהיה קיים בידי החברה ושלא הוצג על ידי החברה בעת ההנפקה ו/או ההשקעה.</p>
<p>תלונה לרשות ני"ע.</p>	<p>פעולות מהותיות שנעשו על ידי בעלי עניין ושלא דווחו במסגרת הדוחות הכספיים ו/או במסגרת דוחות מידיים ושהיו עשויים להשפיע על תהליך קבלת ההחלטות.</p>
<p>שלב ראשון : 1. פניה לחברה. 2. פניה לנאמן. 3. דרישה מהנאמן. שלב שני (על פי הצורך) : פניה לבית משפט.</p>	<p>צעדים שנקטו על ידי החברה ועלולים לסכן את קיומה כעסק חי.</p>
<p>שלב ראשון : 1. פניה לחברה. 2. פניה לנאמן. 3. דרישה מהנאמן. שלב שני (על פי הצורך) : פניה לבית המשפט.</p>	<p>התקיימותם של עילות פירעון מידי</p>
<p>שלב ראשון : 1. פניה לחברה. 2. פניה לנאמן. 3. דרישה מהנאמן. שלב שני (על פי הצורך) : פניה לבית המשפט.</p>	<p>עסקאות עם נושים אחרים המהוות "העדפת נושים".</p>